paviršiumi. Perkasoje Nr. 6 taip pat rastas geležies šlako gabalėlis, perkasoje Nr. 7 - trys molinio tinko gabalėliai.

Kaniūkų radiniai rodo, kad ši vieta apgyvendinta m.e. IV a. antroje pusėje. V a. gyvenvietė buvo apleista. Čia vėl apsigyventa m.e. I tūkst. pabaigoje - II tūkst. pradžioje. Panašu, kad gyvenvietė dar kartą buvo apleista, ir kaimas vėl įsikūrė tik apie XV a. pabaigą. Nuo to laiko gyventa pastoviai.

Valdas Steponaitis

PADUOBĖS-ŠALTALIŪNĖS III GRUPĖS PILKAPIŲ TYRINĖJIMAI

Paduobės-Šaltaliūnės (Švenčionių raj., Švenčionėlių apyl.) pilkapių III grupė yra apie 2 km į pietvakarius nuo Švenčionėlių, kairiajame Žeimenos krante ir abipus geležinkelio Vilnius-Daugpilis. Išliko 58 pilkapiai. 1971 m. Paduobės-Šaltaliūnės pilkapius žvalgė MA Istorijos instituto, o 1987 m. rudenį - MMT archeologai. Pastarosios ekspedicijos metu pastebėta, kad dalis pilkapių, esančių ant Žeimenos skardžio, griūva į upę. 1987 m. IEM ištyrė vieną ardomą pilkapį (žr.: ATL 1986 ir 1987 metais - V., 1988. - P. 61-63).

1988 m. IEM ištyre dar vieną ardomą pilkapį (Nr. 2). Jis buvo apie 10 m skersmens, 0,7 m aukščio. Didžioji pilkapio vakarinės pusės dalis yra nugriuvusi į upę, o centre buvo dvi nedidelės duobės. Visas sampilas apaugęs pušimis, akmenų vainiko bei griovio liekanų žemės paviršiuje nesimatė. Tiriant pilkapį paaiškėjo, kad jis supiltas iš aplinkinės žemės, o akmenų vainiko fragmentas išlikęs jo šiaurės rytų pakraštyje. Smulkūs ir vidutinio dydžio akmenys sudėti viena eile. Pietiniame pilkapio pakraštyje atidengtos 0,3-0,4 m gylio ir 0,8-1,5 m pločio griovio žymės.

Sampile 0,2-0,6 m gylyje, rasti 5 degintiniai kapai, iš jų tik kapai Nr. 3 ir 4 su įkapėmis - labai sunykusiais geležinių dirbinių fragmentais. Kapai įrengti skirtingai: Nr. 1, 3, 4 yra plokšti, iki 20 cm gylio, smulkūs ir vidutinio dydžio deginti kauliukai išbarstyti 1,8x0,65 m ir 2,5x1,9 m dydžio plote, o kapai Nr. 2, 5 yra kompaktiškesni, 0,5x0,45 ir 0,8x 0,8 m dydžio, 40 cm gylio, į apačią siaurėjantys. Visuose kapuose tarp degintų kauliukų rasta truputis degėsių. Degintinių kapų chronologija neaiški, nes pagal rastas įkapes to nustatyti negalima. Remiantis praeitų metų tyrinėjimų duomenimis ir bendra jo struktūra, pilkapį būtų galima datuoti I m.e. tūkst. antrąja puse.

Pilkapio sampile ir jo pietrytinėje dalyje po sampilu, iš dalies išlikusiame 0,25-0,3 m storio kultūriniame sluoksnyje, rastas 961 titnagai: nuoskalos (80,2 %), skeltės (12,2 %), dirbiniai (3,6 %), skaldytiniai (1,9 %) bei retušuotos skeltės ir nuoskalos (1,8 %). Nuoskalos ir skeltės dažniau smulkios ir vidutinio dydžio. Gausiausią dirbinių dalį sudarė gremtukai ir grandukai (po 5). Gremžtukai gaminti iš nuoskalų ir skelčių, galiniai ir vienas pusiau šoninis, vienas gremžtukas kombinuotas su rėžtuku. Grandukai smulkūs, gaminti iš nuoskalų. Taip pat rasta trys rėžtukai, po 2 ylas, grąžtelius ir kaltelius, peilis, įtveriamojo ašmenėlio fragmentas bei keleto dirbinių su retušu fragmentai. Reikia pažymėti atsitiktinai rastą strėlės antgalį, pagamintą iš trapecinio pjūvio skeltės, su įkote, retušuota plokščiu retušu iš abiejų pusių. Pakraščiai retušuoti dantytu retušu vidinėje pusėje. Viršūnė retušuota plokščiu retušu išorinėje pusėje ir šiek tiek vidinėje. Be to, rasta šuke, lipdyta iš molio masės su grūsto granito priemaišomis, lygiu paviršiumi, rusvos spalvos.

Radiniai būdingi viduriniojo neolito Narvos ir virvelinei kultūroms.

1987 ir 1988 m. ekspedicijų medžiaga rodo, kad tarp pilkapių ir po jais išliko neolitinės gyvenvietės liekanų.